

Raná péče / intervence

- **Koncepce rané intervence zahrnuje dva aspekty**
 - **věk dítěte**
 - **Opatření – mají být zahájena při narození dítěte nebo v prvních letech jeho života – vždy však před zahájením jeho školní docházky**

Pojetí rané intervence

- Jedná se o soubor možných intervencí a opatření směrem k dítěti a rodině, která vychází vstříc speciálním potřebám dítěte s určitým stupněm opoždění vývoje nebo je opožděním ohroženo.

Cíl rané intervence

- **Podpořit a podněcovat**

- Senzoricko-motorický

- Emocionální

- Sociální

- Intelektuální

vývoj dítěte tak, aby se mohlo co možná nejsamostatněji zapojit do života společnosti

- **Odhalit postižení co možná nejdříve**

Hlavní úkoly rané intervence

- **Odhalování problémů** spojených s tělesným postižením, sociální, rodinnou či vzdělávací deprivací
- **Prevence postižení** či dalších obtíží – realizace opatření nezbytných k eliminaci vzniku postižení – primární a sekundární prevence (omezení výskytu pozdějších problémů)
- **Stimulace vývoje** (podněcovat vývoj dítěte – fyzický, mentální a sociální, realizovat potřebná opatření – zdravotní, vzdělávací a sociální)
- **Pomoc a podpora rodině**

Organizace služeb

- Existuje řada institucí a organizací zaměřených na pomoc dětem a rodinám z hlediska zdravotního, psychologického, pedagogického a sociálního
- **Rozmanitost hledisek** ukazuje na
 - **Potřebu koordinace služeb**
 - **Potřebu koordinace mezi jednotlivými resorty, které se podílejí na realizaci intervence**

Týmová práce

- Raná intervence má být stanovena **co nejdříve**, aby se předešlo sekundárním postižením a mohla se zkvalitnit efektivita rehabilitace na všech stupních. Práce s dítětem musí být týmová a vycházet z **holistického přístupu** k dítěti. K realizaci rané intervence je zapotřebí
 - **Diferencovaná diagnostická činnost**
 - **Tvorba vývojového profilu dítěte**
 - **Stanovení kvalitních kritérií intervenční činnosti** – zastoupení různých odborníků nesmí ohrozit kvalitu
 - **Zajistit rozvoj dítěte** v prvních letech života

Spolupráce s rodinou

- Rodiče sehrávají vzhledem k dítěti rozhodující roli
- Rodiče jsou zdrojem prvních informací a pomoci
- Rodičům je třeba nabídnout pomoc a poskytnout informace ihned, jakmile se objeví problém
- Je třeba respektovat **autonomii rodiny** a posilovat **rozhodující roli rodičů**
- Je velmi důležité zapojení rodičů do rané intervence, stejně jako dalších členů rodiny – sourozenců, prarodičů ad.

Odborná kvalifikace

- K tomu, aby multi-disciplinární tým mohl plnit svou funkci, je třeba respektovat určité podmínky. Podporovat a udržet:
 - **Vysokou úroveň organizace**
 - **Vysokou odbornou úroveň** – je třeba počítat s dalším doškolováním, vzdělání musí zahrnovat a obecné a specializované vzdělávací programy
 - **Flexibilitu** - umožňující členům týmu pozorně naslouchat ostatním odborníkům a rodině

Obecné vzdělávací programy

- Se týkají všech pracovníků týmu a měly by zahrnovat tyto **okruhy**:
 - Otázku podmínek a dynamiky týmové práce
 - Práci s rodinou
 - Znalost významných činitelů ve vývoji dítěte

Složení týmu rané intervence

- Panuje shoda mezi zeměmi na hlavních kategoriích odborných pracovníků pracujících v týmu. Tyto kategorie zahrnují 4 oblasti:
 - **Oblast lékařskou** (medicíny a paramedicíny) – zaměřená na orgánové funkce a na rehabilitaci
 - **Oblast psychologickou**
 - **Oblast vzdělávací** – činnost je zaměřena na rozvoj mentální, poznávací, a intelektuální
 - **Oblast sociální** – zaměřená na prostředí dítěte a jeho rodinu

Struktura specializovaných pracovníků

- **Specialisté z oboru medicíny a paramedicíny:** pediatři, odborní lékaři, fyzioterapeuti, logopedi, specialisté na psychomotoriku
- **Psychologové**
- **Pedagogové:** pedagogové specializovaní na oblast rozvoje dítěte v raném věku, speciální pedagogové
- **Sociální pracovníci**

Typy týmů

- **Multidisciplinární** – výměna informací mezi členy týmu
- **Interdisciplinární** – dochází ke sdílení a koordinaci informací – pracovní program je ucelený a umožňuje interakci mezi jednotlivými disciplinami
- **Transdisciplinární** – tým je složen ze specialistů různých disciplin, jejichž přínos je nejen v jejich odbornosti, ale i v jejich praxi. Předkládá se jediný návrh zprávy. Aktivní úlohu v práci týmu hraje rodina. Program stanoví jeden člen týmu a s ostatními ho konzultuje.

Činnost týmu

- **Práce s rodinou** – zahrnuje oblasti
 - Oblast informací
 - Oblast směřování a asistence
 - Oblast pomoci a podpory
 - výcvik
- **Práce s dítětem** – zahrnuje
 - Podporu celkového vývoje dítě
 - Preventivní opatření
 - Dostupná vzdělávací opatření zaměřená na pomoc dítěti při vstupu nebo přechodu do vzdělávacího systému

Možné způsoby pomoci

- **Doma** – skandinávské země, Lucembursko
- **Ambulantně nebo v denním stacionáři** – Nizozemí, Belgie
- **Zařízení rané intervence** (středisko denní péče) - Nizozemí, Belgie, Island
- **Předškolní zařízení** (mateřská škola, předškolním centrum) Rakousko, Belgie, Dánsko, Nizozemí, Norsko, Portugalsko, Španělsko a Velká Británie

Práce s rodinou

- **Systemová teorie** – považuje rodinu za základní systém pro vývoj dítěte
- Klade na první místo **ranou intervenci** - jako prostředek k vytváření základních emocionálních, vztahových a kognitivních hledisek, umožňujících dítěti růst a jeho přijetí jako společenské bytosti ve všech ohledech
- Důležitá role se dává také **rodičovským organizacím**
- Účast rodiny na rané edukaci dítěte je považována za **zásadní**

Podpora, pomoc, asistence

- Pomoc a podpora je zaměřena na tyto oblasti:
- **Psychologickou** – přijmout problémy týkající se dítěte, zmenšit zklamání rodičů i dítěte, vyhnout se izolaci, která rodiče postiženého dítěte obklopuje
- **Pedagogickou** – pomoc při volbě vzdělávacího programu
- **Sociální** – zaměřená na životní podmínky rodiny, potřebné pomůcky, informace o finanční a odborné pomoci, na kterou má rodina nárok
- **Praktickou** – provádět domácí činnosti, na které nebyli zvyklí
- **Technickou** – zvládat užívání kompenzačních pomůcek (např. sluchadlo)